

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 20

91. ÅRGANG

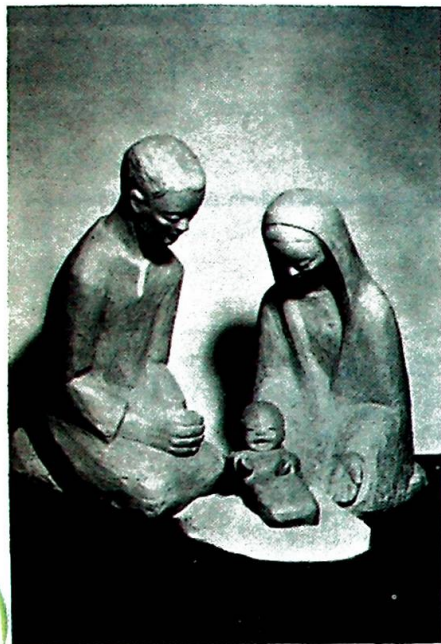
27. OKTOBER

1979

Den kristne familien, verdens håp?

Familiens situasjon i verden i dag

I. NY INTERESSE FOR DEN KRISTNE FAMILIES PASTORALE BETYDNING

Familien: Kjærlighetens skole.

Den kristne familie er den første skole der den kristne får erfare Guds kjærlighet og nestekjærligheten. Mange kristne ektepar uttrykker ønske om bedre å kunne realisere ekteskapets sakrament — som dypere samhörighet — til beste både for deres egen familie og for Kristi Kirke i samtiden.

Familiens åndelige liv.

I de senere år har vi fått stadig flere grupper av foreldre og familier som setter seg som mål å fremme familiens åndelige liv. Noen familier har f.eks. dannet bønnegrupper, andre går inn for å veilede sine medlemmer i kristent familieliv med særlig vekt på foreldreansvar og kristen forståelse av seksuallivet.

Familien i samfunnet.

Andre bevegelser går inn for å fremme familiens eget ansvar vis-à-vis samfunnet. Man søker samarbeid mellom foreldre og skole, man søker å verne om og aktivisere familien når nye lover blir innført, man gir støtte til familier som er i vanskeligheter og bruker sine krefter til forsvar for humanitet og etiske verdier.

Familiens rolle i lokalkirken.

Den nye interesse for familiens pastorale rolle innen lokalkirken (forutsatt at familien er enighet) må vies den aller største oppmerksomhet, all den stund lokalkirken spiller en vesentlig rolle for mottagelsen av ekteskapets sakrament.

II. DEN KRISTNE FAMILIE I DET MDERNE SAMFUNN

Den kristne familie lever naturlig nok ikke uberørt av den utvikling som

Femten år er gått siden Det Annet Vatikankonsil ga uttrykk for sine pastorale og dogmatiske refleksjoner over den kristne families status og kall. I denne femtenårs-perioden har det skjedd dyptgående forandringer i Kirken og i verden. Forandringene kjennetegnes av en radikal omveltning i samfunnets tenkesett og av det raske tempo som har preget forandringene.

Det er ikke hensikten her å gi en vitenskapelig analyse av disse endringer, men bare antyde noen retningslinjer for et pastoralt studium av familiens virksomhet som instrument i Kirkens frelsesoppdrag.

Det sier seg selv at forskjellene er mange og store i de ulike kontinenter. Men den stadig voksende kontakt mellom landene og den stadig større bevegelsesfrihet for personer og ideer har ført til at tanker og tiltak i en del av verden straks gir gjenlyd i andre land.

har funnet sted i det moderne samfunn når det gjelder familiens situasjon. Det er derfor nødvendig å ta i betraktning den innflytelse som det moderne samfunn — i karakter og skikker — utøver på familien. Hvorvidt familien er i stand til å fylle sin oppgave effektivt avhenger til en viss grad av denne innflytelse, som til tider også kan ha skadelig innvirkning på familiens integritet.

Skilsmisse.

I de år som er gått siden avslutningen av Det annet Vatikan-konsil er skilsmisse — som institusjon — blitt innlemmet i lovgivningen i så å si alle nasjoner, også i de land som tradisjonelt kalles kristne. Statistikken viser at enkelte steder fører ett av tre ekteskap til skilsmisse. Andre steder tar skilsmisse form av fortløpende polygami. Antall skilsmisser øker også blant ektefolk som tilsynelatende har et langt og lykkelig samliv bak seg. Forskjellige årsaker kan anføres: En av dem er det faktum at mennesket i vår tid oppnår høyere levealder. Dette betyr at ekteskapet forlenges langt ut over det som tidligere var tilfelle, etter at barna er blitt voksne og har forlatt hjemmet. Dette viser nødvendigheten av å «veilede» mennesker til ekteskap for lengere tidsrum enn tidligere. Mange ektefolk finner det umulig å leve i den varige forpliktelse som løftet tilsier og hevder derfor at løftet om en slik varighet er trådt ut av kraft. Andre er ikke i stand til å gå inn i en permanent ekteskapsforpliktelse av psykologiske grunner. Fra dag til dag er det stadig flere katolikker som søker skilsmisse og forsøker et nytt ekteskap.

Skilsmisse er meget skadelig for barna: de berøves den kjærlighet og omsorg de har behov for i sin utvikling til voksne mennesker, et gode som vanligvis bare foreldrenes eksempel kan gi dem.

Samliv etter avtale eller det såkalte prøve-ekteskap.

Det finnes også en annen faktor

som truer ekteskapet som institusjon: mange unge mennesker vegrer seg mot å gå inn i et lovformelig ekteskap, ihvertfall i første omgang, og foretrekker istedet et samliv etter avtale, eller «prøve-ekteskap». Grunnene til et slikt valg er mange: motvilje mot å knytte fast forbindelse uten sikkerhet for at ekteskapet vil bli fruktbart; økonomiske hensyn når medgiften skaper problemer, eller når utgiftene til et seremonielt bryllup blir for store; eller årsaker av en annen art: en overdrevent «individua-listisk» oppfatning av ekteskapet, manglende kjennskap til dets fellesskapsdimensjon og endelig: frykt for eller protest mot de varige forbindelser som hører ekteskapet til.

Nytt liv.

Spørsmålet om nytt liv er særdeles viktig og må ikke oversees. I enkelte land er befolkningseksplosjonen et sentralt problem i pastoral henseende. Man forsøker å gi befolkningen en kristen forståelse av forpliktende foreldreskap, — stadig med befolkningsproblemer i mente, — samtidig som man respekterer de åndelige verdier og de moralske normer som Kirken forkynner. Noen steder er det nedgangen i antall fødsler som gir grunn til bekymring, til tross for at den reelle årsak til nedgangen er at barn betraktes mer som en byrde enn som en gave fra Gud og som frukt av ekteskapskjærlighet. Den dramatiske økning i antall aborter kommer også inn i bildet som et av de sorgeligste trekk i vår tid.

Forandringen av kvinnens situasjon.

Med hensyn til ekteskapets status i samtiden er den forandring som har funnet sted i kvinnens sosiale stilling av største viktighet. Den uavhengighet kvinnene har idag, er større enn noen gang tidligere. Mange mødre, — også de med små barn, — har arbeid utenfor hjemmet. Dette gir dem utvilsomt større økonomisk og yrkesmessig frihet, samtidig som det gir dem anledning til — på en ny

måte — å bidra til samfunnets fremgang. På den annen side medfører dette at barneoppdragelsen helt fra tidligste barndom må overlates til institusjoner utenfor hjemmet. Den økede fruktbarhetskontroll på grunn av forskjellige prevensjonsmidler har gitt kvinnene en større følelse av uavhengighet.

Økonomiske og sosiale faktorer.

Også økonomiske og sosiale faktorer influerer sterkt på oppfatningen av ekteskapets og familiens situasjon. På den ene side lever mange familier verden over i største fattigdom, avskåret fra de goder som skal til for å skape et tilfredsstillende familieliv, såsom mat, husvære, klær og helse. Storbyene kan ikke tilby fullgode boliger og friarealer for barnerike familier. Nyetablerte familier har problemer med å finne eget hjem slik at de blir istand til å starte et uavhengig familieliv. På den annen side finner vi samfunn preget av «rikmannsmentalitet», der materiell framgang og personlig velstand er de eneste målverd å trakte etter. Her hersker en livsstil der penger, forlystelser, grådighet og makt står i sentrum, og her blir det ikke plass til den selvfornektelse som ethvert familieliv krever.

Inngåelse av ekteskap — med de varige forpliktelser det medfører — må i hvert enkelt tilfelle gi en viss grad av frihet og trygghet. Mange menn og kvinner er idag ofre for vold, krig, økonomiske kriser og arbeidsløshet. Foreldres største bekymring er ofte frykten for hva som kan hende deres barn i fremtiden.

Forholdet foreldre/barn.

Det siste punkt i våre betraktninger angående den endrede familie-situasjon gjelder forholdet mellom foreldre og barn. Barn i vår tid har ofte mistet den tradisjonelle respekt for sine foreldre. På den annen side skorter det på foreldrenes vilje til å la barna — fra sine forutsetninger — delta i familielivet. Barn ønsker dialog for å kun-

(forts. side 14)

Familien igjen

Mennesket er en dynamisk faktor i naturen. Dette avspeiler seg sikkert særlig i det moderne samfunn. At dagens samfunn er i utvikling og til en viss grad også i oppløsning er vel en kjensgjerning, som har sin rot i dette forhold.

Man kan kanskje så spørre, om en slik oppløsningstendens er et positivt eller et negativt tegn; og om det er sunt for mennesket å leve sitt liv utenfor de etablerte samfunnsbaner. Moderne antropologer mener å vite, at vårt samfunn, som det ser ut i dag i overveiende grad er et produkt av økonomiske faktorer, og helt urett har de neppe. Man går så vidt, at man peker på, at grunnvollen til hele vår nutidige samfunnsoppfattelse med faktorer som familieliv, arbeidsdeling, m.v. har sin rot i den nødvendighet, som oppsto, da mennesket gikk over til å bli fødeproduserende. Før den tid var mennesket øyensynlig i overveiende grad sterkt henvist til tilfeldigheter og naturens luner, og hadde kanskje ikke så hårdt bruk for særlig sammensveidede organisasjoner.

Nå ser det ut til, at det er noen, som mener, at nettopp dette å oppløse menneskelige organisasjonsbånd og leve i «total frihet» må være det ideelle i fremtiden. Det merkelige er jo bare, hvis man for eksempel betrakter et fenomen, som det uorganiserte ekteskap, som jo er så moderne, så er det tross de umiskjendelige uorganiserte kjennetegn allikevel en tendens til en eller annen form for autorisasjon og legalisering og dermed til organisasjon eller krav på sånt i mangfoldige av disse forhold.

Det er kanskje ikke helt så enkelt å si, at vårt samfunn med bl.a. familien som den betingende aksel utelukkende er en økonomisk enhet og som sådan betinget av omgivelsene. Er forholdet ikke i like så høy grad betinget av biologiske og åndelige drifter og mål? Altså hinsides de økonomiske funksjoner. For er de det, og har de bare en liten del av dette innhold, så er samfunnsformen betinget av relasjoner mennesker imellom; og disse relasjoner peker normalt i retning av en eller annen form for organisasjon. Hvilket ikke nødvendigvis er betinget av vertikale normer.

Den kristne kirke går i hele sitt menneskesyn utfra familien som en viktig faktor i skapelsesprosessen. Ikke minst utfra den antakelse, at familier er et menneskelig vern, gjensidig mennesker imellom. Kristendommen understreker også, at familien garanterer menneskeslektenes fremtid, ikke alene biologisk, men også sosialt. I det familien for i det hele tatt å kunne oppstå må ha sin rot i kjærligheten. Og det er kjærligheten, som skal understøtte mennesker i deres virksomhet i det daglige liv som mennesker.

Kjærligheten kan naturligvis utmerket eksistere utenfor familien, historien viser jo dette. Men det er bare der, hvor kjærligheten setter frukt gjennom skapelsen av et helt nytt menneske med fremtid, med idealer, men frem for alt med den erfaring, som blir overført fra foreldrene til barnet, at det virkelige menneske og det frie menneske kan funksjonere. Og den funksjon har familien den største sjanse for å kunne utøve.

Svend Aage Rasmussen

Det er en glad og begeistret pater Mizzi (omtalt i «St. Olav» nr. 10 i år), som etter tilbakekomsten fra Norge omkring 20. juni, fremviser storslagne lysbilder i Assisi og forteller om sin første tur til midnattsolens land. Sverige og Danmark kjenner han alt fra mange besøk, men Norge var noe nytt og ganske annet, sier han, folket, naturen, religiøsitet.

Pater Mizzi bærer alltid sin fransiskanske munkedrakt på sine verdensomspennende reiser, Norge ingen unntakelse. Dette skremte nok mange til å begynne med, sier han, jeg møtte faktisk en mur av skepsis og mistillit til å begynne med på de mange sammenkomster som var organisert av protestantiske prester og venner, og som fant sted fra Lyngdal lengst i sør til Tromsø. Svært mange hadde aldri før sett eller snakket med en katolsk munk, men så snart jeg hadde fortalt om de økumeniske og karismatiske bevegelser og vært rundt og snakket med forskjellige av de mange fremmøtte, forsvant all motstand og det ble en hjertelig kontakt. Uten tvil bidrar den karismatiske bevegelse, som alt har en betydelig utbredelse blant protestanter i Norge, meget til forståelsen av det økumeniske arbeide. Dette er jo kommet langt andre steder. Ja, ligger på et helt annet plan ikke bare lenger sør i Europa, men også i Danmark og Sverige. Men det var meget interessant å få treffe så mange nordmenn som også viste seg åpne og imøtekommende — bare som sagt — muren var overvunnet.

Pater Mizzi omtaler videre med takknemlighet sine protestantiske venner og de prester som hadde innbudt ham og gjort den lange reisen mulig. Møtet med disse hadde vært spontant hjertelig og givende. I den utstrekning tiden tillot det traff han også katolikker, særlig i St. Hallvards kirke i Oslo. Amerikanske og noen norske karismatisk kristne benyttet anledningen til å få ham med til et møte i et privat hjem som ble stappfullt. I Tromsø ble det en økumenisk sammenkomst av spesiell interesse mellom den protestantiske biskop, den nylig

Gråmunken og Midnattsolens land

vigslede katolske biskop Goebel og pater Mizzi.

Lenger og lenger nordover

At det kunne være så langt til Verdens ende — Og så kalt, det var jo juni måned! Men Nordkap skulle nåes, pater Mizzi og hans to kvinnelige sjåførere hadde jo en sterk bil, — for to år siden ble det samme mål nådd av to assisanere på en gebrekkelig gammel motorsykel og med en 52 kg tung statue av den hellige Frans, laget for anledningen av den italienske billedhuggeren Chiocco. I 1977 var det 750 år siden Frans fra Assisi's død, og disse tre, kunstneren og motorsyklistene, ville bare at helgenen skulle finnes og gå på verdens nordligste flik av land, står de under et møte i Assisi i sommer, og lær aldeles overgivent, i ekte fransiskansk trubadurstil. At de holdt på å sette livet til i snestorm og med manglende utstyr nevner de ikke, men pater Mizzi vet litt om dette nå . . .

I Nordkaphallen finner alle besøkende nå statuen av den hellige Franz. Og der feiret pater Mizzi messen, sikkert den første i historien på dette

sted. Stedets ordfører og hans frue var til stede bl.a., og få dager senere ankom disse to til Assisi hvor de ble mottatt av byens ordfører og patrene i Francesco-klostret. På byens gamle romerske torv var et utstillingslokale for anledningen fylt av billedhuggeren Chiocco's verker, og på veggene var oppklisset «Finmarksposten» og andre norske aviser som hadde reportasjer fra motorsyklistenes ferd til Nordkap. De to syklistene hadde nok frosset mer enn sunt var på veien nordover, men det norske ordførerparets kvaler i 30 italienske varme grader var heller ikke små og meget synlige . . . Tross alt, det var bare glede og henrykte gjensyn fra begge sider.

I sommer har en rekke norske aviser hatt artikler om pater Mizzi og hans besøk her, hans arbeide, hans budskap. Mange nordmenn vil sikkert finne veien til Assisi hvor han vil ta i mot dem med åpne armer, sier han. Og Norge har fått en ypperlig reklame i Assisi gjennom de her nevnte tre Nordkap-farere. To svært forskjellige land og folk, men Frans fra Assisi's ånd er universell og tilgjengelig for alle.

K. R.

DANMARK

Den karismatiske bevegelse har også i Danmark preget kirkelivet i de senere år. Til dels sterkt inspirert fra Sarons dal. En del prester i den danske Folkekirke er med i den. Og en av disse, pastor Lars Bekker Jensen i Ålholm utenfor København har samlet en del mennesker i kollektiver i menigheten, hvor han er prest. I den siste tid har det vært stor oppmerksomhet om hans virksomhet, som synes å gli ut i svermeri. Han har vært innkalt til samtale med sin biskop, og denne antyder, at det kan komme på tale, at Bekker Jensen må tre tilbake fra sitt embede.

For Fattig og Rik

ISLAMISK FREMSTØT

I de kommende år skal det opprettes seks islamiske universiteter i ikke-muslimske land: et i New York, tre i Vesteuropa, England, Frankrike og Spania. Og to i sosialistiske land, nemlig i Kina og Sovjetunionen. I Japan har Islamkongressen meddelt, at Islam vil foreta et fremstøt i landet. Gjennom de ca. 350 000 organiserte avisbud vil man utdele et gratis eksemplar av Koranen til hver eneste husstand. Dessuten skal det fordeles 200 000 Koraner til hoteller. Foreløpig er Islamkongressen gått i gang med å få trykt 1 million eksemplarer av Koranen på japansk.

KIPA

KINA

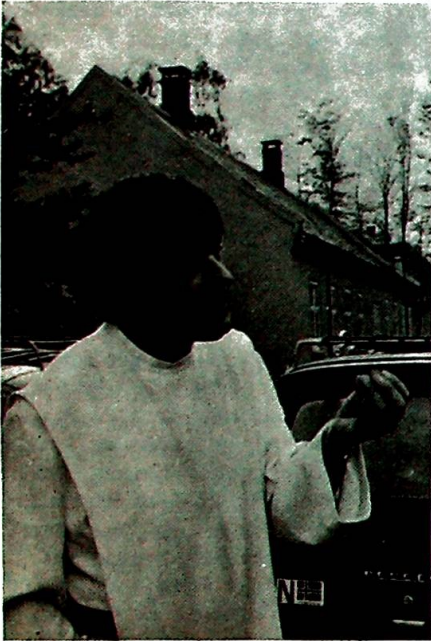
I løpet av de første seks måneder av 1979 har det amerikanske bibelselskap som har hovedkvarter i New York mottatt over ti tusen brev fra folk i Folkerepublikken Kina. I brevene takker folk for de radioprogrammer med opplesning av bibelen som selskapet sender til Kina. Brevenes antall har økt fra måned til måned i år til bibelselskapets glede og forbløffelse. For i løpet av hele 1978 mottok selskapet bare 53 brev og året for slett ingen. Mange brev kommer fra ikke-troende. En beboer i Shanghai skrev: «Størstedelen av folk i Kina især ungdom har ikke noen religion, har ikke noen tro i det hele tatt. Regjeringen oppmuntrer ikke til det. Jeg har heller ikke selv noen religion, men Deres utsendelser har fått meg til å tvile på, om dette er riktig. Hvorfor tror folk på Gud? Jeg ville være glad, hvis De ville svare på mine spørsmål.»

Katolsk Orientering

Spør'n pater Olav

Ved Hanna Berentzen

— Paven? Ring og spør'n pater Olav, han er Ila-gutt, han, sjø.

Hele byen kjenner ham. Han er en av deres egne, og den nærmeste kontakt trondhjemmerne har med paven. Likevel, det er da nokså sært å være katolsk prest. Skaper ikke en slik stilling avstand til folk, også i ens egen hjemby?

— Både ja og nei. Hvis du er deg selv, blir du ikke fremmed i noen situasjon. Man må kaste av seg embetsdrakten. Hvis Gud ikke kan bruke meg som prest slik jeg er av naturen, kan det være det samme. Han må kunne bruke meg som den røvern jeg er. Da jeg kom til byen i 1957 gikk vi jo nesten i badekaret i stivsnipp. Da kunne en nok få paranoide tendenser av alle de skulende øyne. Men det er blitt opphevet av alt det positive. Jeg syns jeg har gode venner overalt. Og du vet, folk har jo sett Don Camillo-filmene.

Gjør man italieneren til nordmann, vil man kunne se litt av Don Camillo i sognepresten i St. Olav. Pater Mül-

ler har nettopp feiret sitt 25 års-jubileum som prest, men viser seg likevel som en av de villeste og mest fantasifulle i leken med ungdommen og barna når de boltrer seg på hyttetur på Hitra. Han morer seg stort når han med smittende humor forteller om innspillingen av de mest fantastiske science fiction-filmene i ungdomslaget. Virkeligheten han forteller om er like preget av humor og fantasi:

Snek seg inn i kirken

— Har du ikke hørt om hvordan jeg snek meg inn i Moderkirkens skjød? Han smiler så øynene blir smale, tar en slurk kaffe av konvertittkoppen, og fortsetter: — Jeg konverterte nyttårsaftnen 1944. Vi lå i forlegning i Sverige. Jeg hadde stiftet bekjentskap med Kirken gjennom to katolske venner. Vi pratet mens vi lå på skogen, og når vi en sjelden gang fikk perm, dro vi til Uppsala eller Stockholm. Først turet vi bort pengene på restaurant, og så gikk vi i kirken.

— Det var kirkebesøkene, møtet med eukaristien, Guds presens, Gud i tabernaklet, som ga, — det er farlig å si opplevelse, det var heller ikke en følelse, men bevisstheten om et annet nærvær, helt uavhengig av menneskers følelser og sinn. Det var det som var nytt og avgjørende.

Da vi fikk beskjed om at vi skulle sendes til Finnmark mot tyskerne, ville jeg konvertere før krigen begynte. Vi dro til Bebudelseskirken i Linnégatan i Stockholm. Der traff vi pater van de Ville. Vi stilte i uniform med norsk flagg, og dermed var slaget i grunnen vunnet. Han var selv flyktning fra Oslo, og nokså romantisk. «Det var hyggelig», sa han da min katolske venn la frem vårt ærend, men jeg måtte først ta vanlig under-

visning. Vi forklarte at vi skulle i krigen, og ville være i dødsfare om en uke. Det forandret saken. Men han måtte forvise seg om at jeg kjente de frelsesnødvendige sannheter. Det var vi klar over, og hadde avtalt at min venn skulle sette seg bak presten og jeg foran. Hver gang jeg skulle svare ja, skulle han holde tommelen opp, ved nei holdt han den ned. Da eksaminasjonen var ferdig, mente van de Ville at jeg visste mer enn folk som hadde gått flere måneder til undervisning!

— Men alvorlig tale hva med undervisningen, da?

Prefekt Deutch

— Den fikk jeg hos prefekt Anthonius Deutch da jeg kom tilbake til Trondheim etter krigen. Han gjorde sterkt inntrykk på oss som konverterte den gang, med sin varme, fromme, optimistiske personlighet, og aversjon mot all sentimentalitet.

Pater Olav ler, og trekker frem en av sine mange historier om prefekt Deutch:

— Han startet undervisningen med å si: Gud er uendelig god. HA-HA-HA! Jeg så opp, og forsto ikke helt det humoristiske i det. Da fortsatte han: Og Gud er uendelig kjærlig. HA-HA-HA!

— Hvorfor ble du prest?

— Jeg tenkte på det allerede ved konversjonen, og det tiltok i styrke da jeg kom hjem og opplevde menighetslivet. Kom hjem som katolikk og ble sett på som en raring. De to årene var veldig harde. Ekumenikk var ukjent, ikke minst på grunn av Kirkens egen steile holdning. Vi var selv fanatiske og lite ekumeniske. Forholdet mellom konfesjonene var som et fotballspill. Det gjaldt om å skyte mål og drille godt. Det var spesielt å være katolikk,

og hvor du enn kom, viste folk sin interesse gjennom angrep. De var forgenerte til å stille spørsmål. Jeg følte meg forpliktet til å ta Kirken i forsvaret uansett, og levde på en måte alltid med draget sverd.

Fortsatt totalinnsats

— Livet under krigen gjorde det også naturlig å tenke i retning av prestekall. Jeg hadde ingen kristen bakgrunn, gikk fra ingenting til alt. Gjennom krigen var man innstilt på å gi sitt liv, ofre alt for fedrelandet. Som borger i et nytt fedreland, var det bare en kontinuerlig tanke å ofre ved totalinnsats. Den gang så en på prest som det største en kunne være. I dag er ekteskapets skjønnhet verdsett og utviklet på en annen måte.

— Syns du at du har kastet bort det vanlige livet ved å ofre deg for prestegjerningen?

— Nei, det er ikke offer i norsk betydning av ordet, som gjerne har en negativ bismak på samme måte som bot i Norge forbindes med straff. Det er en gledeløs selvgodhet. Men i katolsk forstand er det en totalhengivelse av livet i glede, og på den måten kan du si at en gir seg helt og totalt hen til Gud og den oppgaven en er gitt.

— Hva med fritid?

— Dette er virkelig en heltidsjobb. Jeg får nesten aldri tid til å lese en god bok eller se en god film. Etter hvert som vi får flere organisasjoner og råd, får jeg mindre tid til å besøke de ensomme i landet. De gamle går jeg til, men det blir mindre tid enn før til de metodiske husbesøkene. Vi skal også være apostler utad, og får blant annet spørsmål om foredrag om de mest utrerte ting.

De mest populære foredragene er vel de mindre utrerte lysbildeforedragene fra sogneprestens sommerferier, på sykkel i Pauli fotspor, på ski med hund og pulk over Finnmarksvidda.

Være til stede

— Jeg tror det viktigste bare er å være til stede, være med. For eksem-

pel i Rottweiler-klubben, bare vær der og snakk hoinn.

Emnet dreier seg inn på grasrotkontakten med «vanlige folk. Dialekten blir bredere og øynene smalere av iver:

— Det er bra å være blant spissene, for eksempel i Rotary. Der finner du de som er fattige i bibelsk forstand, fordi de ofte mangler et livssyn. Men vi må ikke glemme nærværet blant alminnelige mennesker. Hvis Jesus har tatt bolig i meg, må hans nærvær være present når jeg er der.

Hunden Remus er god hjelp for en travel sogneprest. Med Remus tvinger han seg selv til minst tyve minutters tur hver formiddag og ettermiddag.

— Da er jeg fri og for meg selv.

Og søndagen mellom høymessen og kveldsmessen. Da kan ingenting stoppe meg, da er jeg villmann i marka. Vi må ikke forsømme broder kropp i betoningen av det åndelige! Vi må ikke glemme skaperordenen.

**Norske katolikker
samles på
Stiklestad
i 1980!**

Kristenretten og Hellig Olav

La oss kaste et blick på Olav Den Helliges kristningsverk. Man kan like heller mislike hans person, en ting later det til å være bred enighet om — at Olavs misjonsvirksomhet ga kristendommen gjennombrudd i vårt folk. Den 29. juli 1030 markerer et klart skille i nordmenns overgang fra hedendom til kristendom.

Vel har nyere historieforskning funnet spor av kristendom her til lands på et langt tidligere tidspunkt enn vi

før var klar over. Vi skal heller ikke undervurdere Håkon den godes og Olav Trygvasons betydning for kristningsverket. Riktig er det også at kampen på Stiklestad ikke stod mellom kristne og hedninger. Også i bøndenes hær var de fleste kristne. Det samme kan vi si om den dansk-engelske kong Knut som gjorde krav på kongedømmet i Norge.

Allikevel er Olav av historien blitt utpekt som den som bærer hovedan-

svaret for kristendommens innførelse i vårt land.

Folkets overgang fra hedendom til Hvittekristns tro var i første rekke et skifte i sed og skikk. Individuell omvendelse på basis av religiøs åndelig erfaring var sjelden på den tid. Det var på tingene at almuen samlet vedtok den kristne tro. Det bestod i alt vesentlig i å la seg døpe og forpliktet seg til å leve etter den kristne lov.

Det var kristenretten som skapte de største vanskelighetene for misjonærene. Det var her motstanden var mest seiglivet.

Kong Olav fikk i samarbeid med hirdbiskop Grimkjel vedtatt en rekke kristne lover på kirke- og riksmøtet på Moster.

Dette, sammen med den nidkjærhet Olav la for dagen i kampen for at lovene skulle overholdes, førte til at man gjennom hele middelalderen talte om *hele* kristenretten som «St. Olavs lov».

De fleste av lovene vi vet kan føres tilbake til kongen, berører direkte eller indirekte respekten for menneskeverdet.

Nå blir det forbudt å sette ut barn. I hedendommen var det farens klare rett å bestemme om barnet skulle leve eller dø. Nå ble det straffet med strenge bøter å drepe småbarn. Alle er vi skapt i Guds billede. Vi er hans eiendom. Det er en forbrytelse å ta uskyldig liv.

Søn- og helligdager skulle helligholdes med gudstjeneste og hvile fra arbeid. Dette gjaldt også for trellene hvis menneskeverd telte lite i hedendommens Norge.

Olav får også bøndene til å vedta en lov om at trelle etterhvert skal frigis. Av tekstens ordlyd går det frem at frigivelsen skal skje for Guds skyld. For det heter: «På en søndag eller foran den hellige natt, julenatten, skal man gi trelle fri».

Kirkens kjønnsморal må ha møtt motstand blant menn. Før ble kvinner giftet bort av foreldre eller nære slektninger — med eller mot sin egen

vilje. (Friere stod enken.) Nå blir det krevd at kvinnen frivillig skal gi sitt samtykke.

I hedensk tid krevde sed og skikk at kvinnen skulle være tro mot sin mann. Men at mannen hadde friller på si fikk kvinnene finne seg i. Nå krevde kristenretten full troskap av begge ektefeller.

Flere av Moselovens ti bud kunne våre hedenske forfedre uten videre godta. Det var en selvfølge at løgn og tyveri var galt. Budet om å hedre far og mor kjente de fra før.

I en viss utstrekning har de også forstått budet om at du ikke skal slå ihjel. For lønnmord ble straffet hårdt i hedensk tid.

Men at privathevn skulle forbys, må de ha sett på som direkte umoralsk. For å værge sin rett med våpen i hånd ble sett på som plikt i et samfunn uten politimyndighet. Her måtte en utvikling finne sted. Først på 1200-tallet kommer den nye landsloven som forbyr privathevn.

Budet om «å elske sin neste» har de forstått så lenge det gjaldt slekt og venner. Men at de også skulle elske trelle, den fremmede, ja endog fienden må ha lydd absurd. Allikevel finner vi en gryende forståelse for dette vanskelige budet allerede i den første misjonstid, og derfra til 1200-tallets lover, som tar bort grusomme straffebestemmelser, og i kristendommens navn drar omsorg for hjemløse og arbeidsløse, går en rett linje. Slik ble hellig Olavs lov grunnlaget for de humane lover og bestemmelser — den respekt for menneskeverdet — som vårt samfunn hviler på.»

Har vi så ikke grunn til å slå ring rundt den skikkelse som historien temmelig enstemmig har gitt hovedæren for den etiske side av kristningsverket?

Spørsmålet melder seg nå om etikken kunne eksistere over lengere tid uten indre liv. Erfaring viser at etikk uten Gudstro lett utvikler seg til gold moralisme.

Det som skjer etter slaget på Stiklestad er at kristendommen hos de toneangivende raskt utvikler seg fra en noe overfladisk lovreligion til et

inderliggjort liv i nåden. Begreper som synd og nåde — som var ukjente for våre hedenske forfedre — blir etter hvert forstått og opplevd som virkelige. I høymiddelalderen gir dette indre liv seg uttrykk i en ekstatiske mysteriediktning med trekk som er felles for datidens kristne Europa.

Har denne utvikling fra overflate til dybde noe å gjøre med kongens person? Her går meningene fra hverandre — også blant katolikker. En nokså vanlig oppfatning er den at kongen selv ikke lå en hårsbredd foran sine landsmenn i religiøs inderliggjø-

relse. Hans «sverdmisjon» vitner tydelig om det.

Det alt avgjørende og skjellsettende ved hans liv var at Gud brukte ham — slik han nå en gang var — som redskap for et kristningsverk han selv ikke forstod rekkevidden av.

Dette er et veldig emne for fagfolk. På Sund Folkehøyskole håper vi neste år å kunne ta opp slike og lignende problemer.

Forøvrig vil hver og en av oss minnes kongen slik vi selv finner det for godt. Velkommen skal dere være.

Olav Müller

KINA

Kirkene i Kina er nu klar igjen til å ta kontakt med kirker utenlands. Dette sa *prorektor K. H. Ting* ved universitetet i Nanking i Kina i New York siste uke. *Ting* er dekan ved universitetets teologiske fakultet og anglikansk biskop. Han er i U.S.A. sammen med tre andre kinesiske kirkeledere som det amerikanske kirkeråds gjest, og som deltager i en konferanse om religion og fred.

Professor *K. H. Ting* opplyste, at den nasjonale kirkekomité i Kina med 150 medlemmer nå er i ferd med igjen å oppta arbeidet etter kulturrevolusjonen. Samtidig er en katolsk kirke, uavhengig av Vatikanet i ferd med å bli opprettet. Kinas tre millioner katolikker godtar ikke Vatikanets overhøyhet og har latt vigslene rundt 40 biskoper uten Romas godkjennelse. Kinesiske katolikker har heller ikke anerkjent Det Annet Vatikanekonsil og feirer fortsatt messe på latin.

Det var i 1962, at kirkesamfunn offisielt opphørte å eksistere i Kina. Før den tid var fire kirkesamfunn medlemmer av Kirkenes Verdensråd. Om disse medlemskaper skal gjenopptas blir nå en sak for den *Nasjonale Kirkekomité*. Professor *Ting* sa om seg selv, at han til tross for, at den anglikanske kirke ikke eksisterer i Kina, fortsatt har tittel

av anglikansk biskop. «Fordi ingen har avsatt meg,» som han sa!

I løpet av de siste tredeve år har kirke i Kina fått et sterkt preg av å være kirker av *legfolk*. Derfor er man nå opptatt av å studere spørsmålet om et prestembede adskilt fra *legfolket*. *Ting* opplyste, at dette innebærer, at man vurderer å ordinere *legfolk* til prester. Hittil har ikke spørsmålet om kvinner kan være prester vært aktuelt, men *Ting* sa, at kvinner spiller en ledende rolle i kirkelig sammenheng i Kina.

Sammen med *K. H. Ting* i U.S.A. er en av lederne av Kinas K.F.U.M., *Li Shou Pao*, *Han Wen-Chao* fra Kiangsu provinskomité og *Chen Chi-Ming* fra det teologiske fakultet i Nanking.

E.P.S., Geneve

Portugals premierminister, den 49 årige Maria de Lourdes Pintasilgo, som leder forretningsministeriet inntil valget i oktober, er en velkjent personlighet i katolsk sammenheng. I 1954 sluttet hun seg til den internasjonale katolske studenterbevegelse «Pax Romana» og ble ordfører to år senere. Pintasilgo, som er ugift, sluttet seg i 1961 til det katolske sekularinstituttet *Grail*. (Dette instituttet er virksomt i Sverige.)

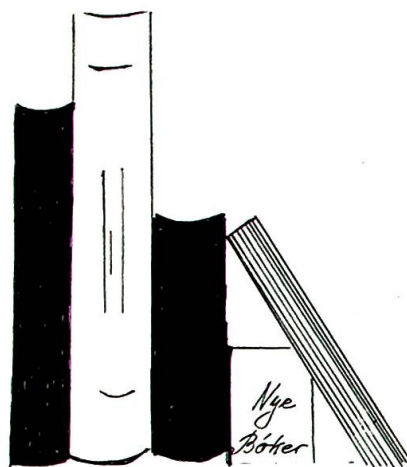
Signum

Legmannsrådet i Midt-Norge har utfoldet en hektisk aktivitet de siste uker. Programmet for Olsok 1980 utarbeides og vil i allernærmeste fremtid bli sendt til landets katolske menigheter.

Det er 950 års jubileet for hellig Olavs fall på Stiklestad som skal feires.

Det er vårt inderlige ønske at trosfeller fra hele landet allerede nå planlegger en pilegrimsferd til Trondheim som en del av sine feriereiser forøvrig.

Om motiveringene for en slik valfart? De vil vel nå som i middelalderen variere fra person til person!

Det kateketiske senter har nu fulgt opp suksessen med «En kort katolsk katekisme» av Otto H. Pesch ved å oversette til norsk en annen, minst like interessant bok av samme forfatter: «Guds barns frihet». Boken, som er på 94 sider og er oversatt av Gunnar Wicklund-Hansen, omhandler de ti bud. Pesch tar dem for seg ett etter ett, forklarer og belyser dem og viser på en enkel måte hvorledes de er grunnregler som tjener som rettesnor for vårt forhold til Gud og medmennesker i dagliglivets forskjellige situasjoner. De kristnes frihet er et gjennomgangstema, og det forklares hvorfor og hvordan overholdelse av budene på ingen måte står i motsetningsforhold til denne friheten.

Boken er intet moralteologisk verk, men en nyttig liten «håndbok» såvel for kristne som har vanskeligheter med å fatte sammenhengen mellom frihet og bud som for dem som ønsker å oppnå større forståelse av hvorledes de med sine ulike forutsetninger og i forskjellige situasjoner på beste måte kan leve etter Guds bud.

«Guds barns frihet» kan med utbytte brukes både i konfirmantundervisningen og til samtale- eller studiegrupper, men det anbefales også sterkt å lese den på egenhånd.

Ketil Ronessen

*Otto H. Pesch:
Guds Barns Frihet.
Det Kateketiske Senter.
1979, 94 sider.*

LES BIBELEN SAMMEN!

Ganske nylig fastslo embedsmenn i Vatikanet med en kardinal i spissen, at den kristne tro, som den er formulert i trosbekjennelsen, er i overensstemmelse med den Hellige Skrift. Ofte kan man nok undre seg over, hvor meget vi som katolikker i virkeligheten kjenner til bibelen.

For mange katolikker er det å lese i bibelen noe forholdsvis nytt. Dette henger vel sammen med, at den katolske kirke i noen grad ikke helt har hatt den samme tradisjon, som våre evangeliske medbrødre på dette område. Vi lot kanskje for ofte teologene ordne den sak for oss.

Det er derfor en stor glede, når det Norske Andaktsbokselskapet har sendt et katolsk blad et utvalg av sine produkter og spør, hva vi mener om dem.

Umiddelbart skal det sies: Dere har noe av det, vi mangler i vår kirke; og vi sier takk, fordi vi får lov til å se på det, dere utgir.

De to små hefter, som vi har mottatt er nr. 23 og 24 i serien «Vi leser Bibelen». Det er studieplaner for, hvordan man går i gang med et gruppearbeide omkring Guds ord, for å holde oss til moderne språkbruk. Nr. 23 er skrevet av Per A. Nordengen og under tittelen, Det bli —, handler det om skapelsen og frelsen. Her er utgangspunktet det gamle testamentes skrifter fra et utvalg i Mosebøkene over Salmenes Bok til nyskapelsen i Kristus, således som Paulus opplevde det.

Her er det ikke tale om preken eller indoktrinering. Det er tale om å peke på en sak. Det er en inspirasjon til selvstendig vurdering og tankegang; det er veiledning for medlemmene i en bibelgruppe og en håndsrøking til samtale.

Det samme gjelder nr. 24, som er skrevet av Olav Runestad. Det er litt mere utførlig og handler om sendebrevene i Apenbaringsboken. Hvis man kunne tillate seg å si det på den måten, så har disse to forfattere oppnådd å slå en tone an, så man faktisk fornemmer, at disse to små heftene egentlig er et uttrykk for hele bibelen.

Man har oppnådd det kunststykke å la skriften tale, selvom man naturligvis ikke kan unngå forklaringer; og hvor det er godt gjort! Man er så deilig fri for disse billige lomme-teologiske uttrykk, som preger så mye av den slags. Det er en utgivelse, som Andaktsbokselskapet skal ha ros for. Og gid det ble slik, at mange benyttet seg av disse små perler på andaktsbokhyllen. Også katolikker!

LAD VÆRE AT UDGIVE DEN!

Det er sikkert en meget svær oppgave at sitte at være forlagskonsulent. Det gælder, hvadenten det er i Danmark eller noget andet sted. Een ting er dog helt sikkert: man tjener forlagets sag meget dårligt ved at udgive dårlig litteratur.

Det er muligt, at historien om pastor Fredy er god på fransk, hvorfra den er oversat, men der er noget, som siger en, at det er den ikke. Den smager for meget af denne billige, halvfromme plastikagtige kulørte helgenforkynnelse, som man fra tid til anden kan træffe på i Sydeuropa.

Emnet er helt i orden, selvom vi tydeligt kan pege på både helt med heltemod og fromhed, styrke og succes. Men så burde man vel have holdt sig til emnet i højere grad, og peget på den kvalitet, som det indebar, nemlig en behård utaknemmelig missionsindsats blandt Brasiliens offentlige kvinder. Dette her smager imidlertid mere af makværk i stil med den Guds mand, søde Jesus, o.s.v., o.s.v.

Omslaget er fint og illustrerer glimrende det modsigelsesfulde, genstridige og stædige æsel, som bibelen så tydeligt peger på som et kæmpeparadoks. Fin streg, bevægelse og udtryksfuldt farvevalg.

Men for jeres egen skyld, og sagens: lad være at sende bogen på markedet! *Svend Aage Rasmussen*

*Joseph Bouchard,
Fredy Kunz:
Bileams Æsel
— i et brasiliansk
slumkvarter.
Katolsk Forlag,
København, 1979.
87 sider, d.kr. 28.*

Eldre arbeidstakere

Det finnes i dag omkring 500 millioner eldre arbeidstakere, og deres antall ventes å stige med vel 8 millioner årlig i de neste 10 år. Deretter vil enda flere eldre komme til pr. år, etter hvert som etterkrigsgenerasjonen nærmer seg de 50. I år 2000 vil antallet arbeidstakere over 45 år ifølge beregningene utgjøre 700 millioner.

De eldre arbeidstakerne — nærmere bestemt mennesker som risikerer å bli utsatt for problemer med jobben og med stabil beskjefthet som følge av sin alder — er mange steder i verden kommet ut for enda alvorligere vansker enn før på grunn av den nåværende økonomiske krise.

De har også særlige problemer med å tilpasse seg de raske tekniske forandringer på arbeidsplassene i vår tid.

Tre prinsipper

Dette er bakgrunnen for at Den internasjonale Arbeidskonferansen utarbeidet en rekke forslag til bedring av eldre arbeidstakeres sysselsettingsmuligheter og arbeidsvilkår. Forslagene har form av en anbefaling, som vil bli tatt opp til annen gangs behandling på neste års ILO-arbeidskonferanse.

Forslagene hviler på tre prinsipper:

1) Ethvert velordnet samfunn bør vise respekt for de eldre medborgerne, som har bidratt til dets relative velstand og fremgang. De fortjener en rimelig behandling i de siste år av sitt yrkesaktive liv, og forslagene inneholder en rekke tiltak til sikring av likerett for disse eldre arbeidstakere.

2) Blir en bestemt type sysselsetting for anstrengende for en eldre arbeidstaker, bør forholdene legges slik til rette at han eller hun kan oppnå lettelse på en eller annen måte. F.eks. ved endringer i arbeidsrutinen, i ar-

beidets innhold og/eller i arbeidstidens lengde. Dette er ikke minst et spørsmål om å verne eldre menneskers verdighet på arbeidsplassen, så lenge de i det hele tatt er i stand til — og ønsker — å beholde sitt arbeid.

3) Endelig bør de eldre vernes mot det man kaller «pensjoneringssjokk». Overgangen fra arbeidslivet til pensjonsalderen må verken være plutselig eller tvungen; det bør istedet legges vinn på å gjøre overgangen gradvis eller fleksibel. Det vil bl.a. si at de eldre skal ha mulighet for både førtidspensjonering og utvidelse av sysselsettingen ut over normal pensjonsalder.

Alt dette betyr ikke at de eldre heretter skal ha en særlig privilegert stilling i forhold til andre arbeidstakere, men bare at samfunnet skal sikre dem den rettferdighet de har krav på.

Ilo Nytt

KONSERVATIVE MANER TIL POLITISK INNSATS

De konservative evangeliske gruppene i USA har dannet en organisasjon som de har kalt Kristen Røst (Christian Voice). Organisasjonen som allerede har fått 100 000 medlemmer, er ment å skulle øve press mot politikere i kongressen, senatet og regjeringen. Organisasjonens leder, Gary Jarmin, opplyser at man har lagt opp til den mest omfattende massemediakampanje som noen kirkelig organisasjon noensinne har gjennomført i USA. Over 1000 private radiostasjoner skal sende kristne radioprogrammer med fra en halv til halvannen times varighet. De viktigste emnene som kommer til å bli tatt opp i disse programmene er seksualspørsmål og abort, problemer i statsforvaltningen og forholdet til Kina.

Jarmin karakteriserer de evangeliske som en sovende kjempe i amerikansk politikk. Dersom disse gruppene gjør sin innflytelse gjeldende, bør det kunne føre til at «vår nasjons ledere igjen vender sine øyne mot Gud og de moralske verdier,» ifølge Jarmin.

Kirke Aktuelt

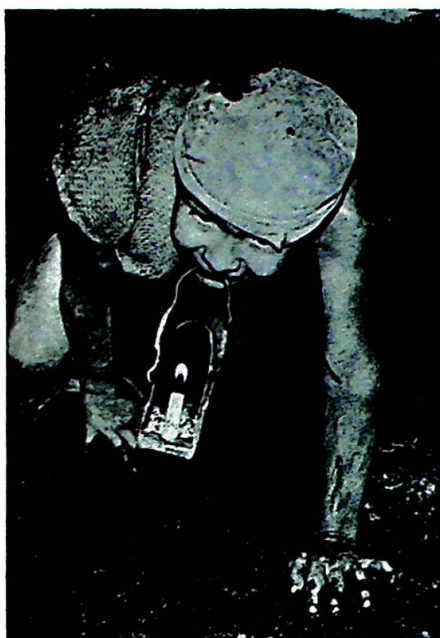
SVERIGE

Et av de største islamiske sentre skal bygges i Malmö. Sentret skal ha moske, skole, bibliotek, barnehage og restaurant. Det er beregnet til å koste om lag 60 millioner kroner.

Santalen

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sønd.: 9.30	11.00	11.00
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	(eng) 19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Frans'skanerne,</i>	8.35	11.00	—
Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	—	—	—
<i>St. Dominikus kirke, Domini'kanerne,</i>	9.00	11.00	—
Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	18.30	—	—
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello,</i>	9.00	—	—
Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55</i>	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>	—	10.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i>	lörd.: 18.30	—	—
Tyholmen, tlf. 22 209	sønd.: 8.00	11.00	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke,</i>	lörd.: 19.00	—	—
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	sønd.: 11.00	—	—
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	sønd.: 9.30	—	—
<i>Florida kapell, Nygaardsgt. 124</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i>	lörd.: 18.00	—	—
Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	sønd.: 8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i>	9.00	11.00	—
Kongensgt. 9, tlf. 11 438	—	—	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i>	9.00	10.45	—
Kr'st'ian V's pl. 1, tlf. 81 168	—	—	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i>	lörd.: 18.00	—	—
Torvg. 113, tlf. 23 751	sønd.: 11.00	—	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i>	—	11.00	—
Haraldsgt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i>	9.00	11.00	—
Vesterngt. 5, tlf. 22 381	—	—	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i>	—	—	—
Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: 18.00	—	—
—	sønd.: 11.00	—	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i>	lörd.: 18.00	—	—
We'demannsgate 3 A, tlf. 52 550	sønd.: 10.00	—	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i>	9.30	11.15	—
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	—	—	—
MOSS: <i>St. Mikael's kapell,</i>	—	17.00	—
Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	—	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i>	8.30	11.00	—
Sverresgt. 26, tlf. 50 793	—	—	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i>	8.30	10.45	—
Nyveien 17, tlf. 53 77 35	19.00	—	—
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>	9.30	10.30	—
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke,</i>	lörd.: 17.00	—	—
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	sønd.: 8.30	11.00	—
—	9.30	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i>	—	11.00	—
Sandef'ordsgt. 1, tlf. 11 949	—	—	—
VOSS: <i>St. Olavs kapell</i>	—	Efter avtale	—
Finne, tlf. 12 510	—	—	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i>	8.45	11.00	—
Prinsensgt. 2a2	19.00	—	—
B'skopen og prestegården, tlf. 21 214	—	—	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i>	—	11.00	—
Flintegt. 5, tlf. 72 779	—	—	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i>	—	11.00	—
<i>St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	—	—	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i>	—	11.00	—
Parkveien 23, tlf. 51 467	—	—	—
ALESUND: <i>Vår Frue kirke,</i>	lörd.: 17.00	—	—
Norvesund, tlf. 37 558	sønd.: 8.30	11.00	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Stor-</i>	lörd.: 18.00	—	—
<i>gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277</i>	sønd.: 11.00	—	—
<i>St. Elisabethsostrene,</i>	—	—	—
Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i>	8.15	10.30	—
Hernesveien 22, tlf. 21 783	—	—	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i>	19.00	11.00	—
Salsgt. 52, tlf. 11 447	—	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i>	lörd.: 15.00	—	—
Skolegt. 4, tlf. 61 501	sønd.: 10.30	—	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i>	—	18.30	—
Håreksgt. 82	—	—	—
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke,</i>	—	Efter avtale	—
Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	—	—	—

FERNANDO

14 ÅR

LITURGISK KALENDER

NOVEMBER

- Ferial. Rom. 8, 31—39. Luk. 13, 31—35.
- Allesjelesdag. Jes. 25, 6—9. 1. Kor. 15, 51—57. Job. 6, 51—55. Dette er et forslag. Flere lesninger mulig.
- Ferial eller Martin av Porres, legbror, eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Rom. 11, 1—2a, 11—12.25—29. Luk. 14, 17—11.
- Allehelgensfest. Joh. Åp. 7, 2—4.9.14. 1. Joh. 3, 1—3. Mt. 5, 1—12a.
- Ferial. Rom. 11, 29—36. Luk. 14, 12—14.
- Ferial. Rom. 12, 5—16a. Luk. 14, 15—24.
- Ferial. Rom. 13, 8—10. Luk. 14, 25—33.
- Ferial. Rom. 14, 7—12. Luk. 15, 1—10.
- Laterankirkens vigselfest. 1. Kong. 8, 22—23.27—30. 1. Pet. 2, 4—9. Joh. 4, 19—24.
- Leo den store, pave og kirkelærer. Rom. 16, 3—9.16.22—27. Luk. 16, 9—15.
32. alm. søndag. 1. Kong. 17, 10—16. Hebr. 9, 24—28. Mk. 12, 38—44 (eller 41—44). (Martin av Tours, biskop feires ikke).
- Josafat, biskop og martyr. Visd. 1, 1—7. Luk. 17, 1—6.
- Ferial. Visd. 2, 23—3, 9. Luk. 17, 7—10.
- Ferial. Visd. 6, 2—12 (Gr 1—11). Luk. 17, 11—19.
- Ferial eller Albert den store, biskop og kirkelærer. Visd. 7, 22—8, 1. Luk. 17, 20—25.
- Ferial eller Margrete av Skottland eller Gertrud, jomfru. Visd. 13, 1—9. Luk. 17, 26—37.
- Elisabeth av Ungarn, nonne. Visd. 18, 14—16. 19, 6—9. Luk. 18, 1—8.
33. alm. søndag. Dan 12, 1—3. Hebr. 10, 11—14.18. Mk. 13, 24—32. (Vigselfesten for Peters og Paulus basilikaer i Roma feires ikke.)
- Ferial. 1. Makk. 1, 11—16. 43—45. 57—60. 65—67. Luk. 18, 35—42.
- Ferial. 8. Makk. 6, 18—31. Luk. 19, 1—10.
- Jomfru Marias fremstilling i tempelet. 2. Makk. 7, 1.20—31. Luk. 19, 11—28. Eller: sak. 2, 14—17. Mk. 3, 31—35.
- Cecilia, jomfru og martyr. 1. Makk. 2, 15—29. Luk. 19, 41—44.
- Ferial eller Klemens I., pave og martyr eller Kolumban, abbed. 1. Makk. 4, 36—37.52—59. Luk. 19, 45—48.
- Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. 1. Makk. 6, 1—13. Luk. 20, 27—40.
- Vår Herres Jesu Kristi kongefest. Dan. 7, 13—14. Joh. Åp. 1, 5—8. Joh. 18, 33b—37.
- Ferial. Dan. 1, 1—6.8—20. Luk. 21, 1—4.
- Ferial. Dan. 2, 31—45. Luk. 21, 5—11.
- Ferial. Dan. 5, 1—6.13—14.16—17.23—28. Luk. 21, 12—19.
- Ferial. Dan. 6, 11—27. Luk. 21, 20—28.
- Andreas, apostel. Rom. 10, 9—18. Mt. 4, 18—22.

Colombia (FLT) — Pappa døde for nitten måneder siden, da en gruvegang styrtet sammen. Han ble klemt ihjel mellom steinblokkene, 36 år gammel. Da hadde han arbeidet i gruva i 22 år.

Nå må jeg forsørge familien sammen med min bror Alvaro, som er ett år eldre enn meg. Vi arbeider i gruva begge to. Jeg har seks søsken til.

Det er Luis Fernando fra Colombia, fjorten år gammel, som forteller. Han arbeider 15 timer om dagen, seks dager i uka.

— Jeg sluttet skolen etter tredje klasse. Ikke fordi jeg ville, men fordi jeg måtte arbeide i stedet. I begynnelsen arbeidet jeg med å gå med mat

til pappa og hjelpe ham med å fylle sekkene med kull. Da han døde begynte Alvaro og jeg å bære sekker selv.

Som alle andre barn i gruva arbeider jeg på kontrakt. Det betyr at jeg får betalt etter hvor mye kull jeg bærer ut. Hver sekk veier mellom 75 og 90 kilo. Hvor mange penger jeg tjener avhenger av hvor langt jeg må bære sekkene og hvor smal og farlig gruvegangen er.

Ofta må jeg bære sekkene 400 meter ut fra gruva. Jeg kan klare 30—40 kullsekker på en arbeidsdag. Jeg får to pesos og femti centavos — omtrent 40 norske øre — for hver sekk.

Begynner klokka to

Vi har ingen faste arbeidstider, men arbeider så mye vi kan. Vi begynner klokka to om natta og holder ofte på til fire eller seks om ettermiddagen. Det hender at vi ikke er hjemme før klokka sju. I virkeligheten arbeider vi to arbeidsdager hver dag for å få penger til familien. Vi trenger jo mye mat selv også, når vi skal jobbe så hardt og så lenge.

Jeg er alltid sulten når jeg arbeider. Av og til er jeg så sulten at jeg ikke vet hva jeg skal gjøre.

Alt det jeg tjener får mamma slik at hun kan kjøpe mat til hele familien. Om jeg jobber femten timer hver

(forts. neste side)

BØKER:

Läpple: Die Bibel aktuell, kr. 31,50.
van Breemen: Wie Brot das gebrochen wird, kr. 58,50.
Anna Katharina Emmerich: Visionen, kr. 50,—.
Caratto: Worte aus der Wüste, kr. 39,—.
Handbuch der Christlichen Eethik I-II, kr. 515,—.
Yves Congar: Le Mystère du Temple, kr. 57,50.
Daniélou: Bible et Liturgie, kr. 45,—.
Michel Guéry: Criez de Joie, kr. 58,50.

Barnebøker:

Noas Ark, illustrert av Peter Spier, kr. 33,—.
Dan Lindholm: Små sagn og store ting, kr. 39,50.
Nils Wærenskjold: Barnets Legender, kr. 20,—.
Steinwede: Jesus fra Nazaret, kr. 38,—.
— og en fin barneplate med tydelig tekstuttale:
Ulla Neumann synger bibelske barneveriser:
Dette visste ikke Keiseren om!, kr. 30,—.

Følgende kalendere har vi nå fått inn:

Bongers Ikonkalender, m/12 reproduksjoner og tekst, kr. 98,—.
Possev Ikonkalender, m/12 reproduksjoner og tekst, kr. 98,—.
Steigerwaldkalender, kr. 25,—.
Pauluskalender, kr. 36,50.
Calendrier St. Paul, kr. 36,50.
Mon Agenda, kr. 22,—.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

**Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge**

Ved bestilling av olje:

02-19-12 00 - Service 02-19 12 20

dag, seks dager i uka, kan jeg tjene 300 pesos (femti norske kroner). En uke arbeidet jeg nesten i ett, og da tjente jeg mer enn 400 pesos.

Fattigfolks barn

De som går på skolen gjør det for å slippe å arbeide og for å lære å lese og skrive. Men det er bare de rikes barn som får glede av det. De fattiges barn får ikke noe bedre arbeid selv om de har gått på skolen — men de kjenner seg for fine til å arbeide i gruva.

Gruve-eierne sier at de gir oss arbeid slik at vi ikke skal sulte. Men det er tvert i mot. Det er vi som gir dem mat med vårt arbeid. De arbeider ikke og lever allikevel mye bedre enn oss. Vi sulter ihjel om vi ikke arbeider. Av og til lurar de oss på lønna også.

Jeg håper bare at jeg orker å fortsette å jobbe.

Det finnes sikkert gruveeiere som er mer eller mindre bra, men jeg tror de fleste er mindre. Om arbeiderne eide gruvene, trengte vi ikke arbeide for en eier. Vi ville helt sikkert tjene mye mer og ikke behøve å jobbe så lenge hver dag.

Aldri enige

Hvis vi går til streik, ville vi kanskje få mer i lønn. Men vi er nesten aldri enige, og hvis det bare er et par som streiker får de sparken. Jeg har hørt om fagforeninger og den slags organisasjoner. Det er noe man har for å forsvare seg mot eierne.

Vi må kjempe hvis vi skal kunne forbedre arbeidsforholdene våre. Når jeg blir større, skal jeg bli en arbeiderkjempe. Ellers kommer jeg til å dø av sult.

FN-Sambandet

ØST-EUROPA

Både i Bulgaria og Romania er pinsemenghetene i stor vekst. I Bulgaria har derfor myndighetene satt i gang en kampanje mot de kristne.

Santalen

Familiens situasjon . . .

(Forts. fra s. 3.)

ne ta aktivt del i familiens harmoniske fellesskap. Mange foreldre har vanskeligheter med oppdragelsen, — særlig den religiøse oppdragelse — når barna har fått høyere utdanning enn foreldrene. Enkelte foreldre har også problemer med å forstå skolens nye utdanningsmetoder, med den følge at de føler seg ute av stand til å hjelpe barna på dette felt.

Moderne teorier om at barn skal «bestemme over seg selv», også når det dreier seg om fundamentale verdier, har ført til at foreldre av og til fraskriver seg sitt eget ansvar for å lede sine barn på trygge veier.

III. SPESIELLE PROBLEMER FOR DEN KRISTNE FAMILIE I DEN MODERNE VERDEN

I den kompliserte situasjon den moderne verden befinner seg i, vil den kristne familie — som sådan — få erfare helt spesielle vanskeligheter.

Pluralisme på det religiøse område.

Pluralisme er et karakteristisk trekk i dagens samfunn, også i forbindelse med religiøse spørsmål. Mangfoldet av konfesjoner gir plass for ulike tolkninger av kristenlivets plikter. Dette gjelder i utpreget grad familielivets område. Den katolske innstilling står meget fjernt fra enkelte andre konfesjoners holdning i viktige saker som har med lære og moral å gjøre.

Forkastelse av læresetninger.

Innen Kirken selv er det mange som avviser kirkelige læresetninger, sær-

lig når det gjelder moralsk-etiske spørsmål. Selv Kirkens rett til å utforme læresetninger som angår moderne menns og kvinners livsførsel, settes det spørsmålstejn ved, og da særlig hva det seksuelle angår.

Ytre forhold.

Kirkens pastorale virksomhet på familiesektoren blir påvirket av visse ytre forhold. De offentlige myndigheter blander seg ofte opp i familiens selvbestemmelsesrett. Det byr på vanskeligheter eller viser seg å være umulig å inngå giftermål i Kirkens regi. Undervisningsmetodene går ofte på tvers av kristen moral. Selv barnas opplæring innen familien kan ofte sette deres kristne foreldre i knipe. På andre felter — som nevnt ovenfor — må lover og personlige moralholdninger tildels ta skylden for den stadig økende oppløsning av ekteskapet som institusjon.

Manglende forståelse for ekteskapets sakrale og sakramentale natur.

Det er et fundamentalt problem idag at mange kristne er uten klar forståelse av såvel ekteskapets sakrale natur — Skaperens hensikt — som dets sakramentale vesen. Ekteskapet er et symbol på Guds pakt med sitt folk og på Kristi og Kirkens trofasthet.

BØNNENS APOSTOLAT!

I oktober måned ber Kirken for opplæringen av Latin-amerikas prester og legfolk i evangeliseringens tjeneste.

Mange katolikker mangler en klar forståelse av ekteskapets sakrament. Som følge av dette er det noen som velger borgerlig vielse. Andre inngår ekteskap i Kirken, men bare fordi foreldrene insisterer på det eller på grunn av det vakre seremoniell.

Ekteskapskatekese, både generell katekese og instruksjon før inngåelse av ekteskap, viser ikke alltid klart til kristentroen som en nødvendig forutsetning for den selvhengivelse som hører til i et kristent ekteskap.

Den kjensgjerning at katolikker i enkelte land som oftest inngår ekteskap med personer av en annen religion, medfører problemer og vanskeligheter med hensyn til den religiøse enhet i slike blandede ekteskap, og så med hensyn til barnas opplæring.

The Tablet

En tankevekker . . .

(Forts. fra s. 16)

Det er fortsatt valgår, og Arbeiderpartiet trenger en syndebukk. Roar blir utpekt til å spille rollen, og blir tvunget vekk fra formannsposisjonen, jobben i Arbeiderbladet og alle andre politiske tillitsverv. For Roar selv ender det hele med katastrofe.

— — —

Denne filmen tar utgangspunkt i hendelser fra virkeligheten. Flere av de personene som står sentralt i filmen, er i levende live i dag. Sentrale politikere har gått til sterke angrep på filmen, i personvernets navn. De mener det er å utlevere enkeltmennsker.

På undertegnede virker disse angrepene underlige. I virkeligheten er det ikke Arbeiderpartiet, AUF eller de aktuelle personene som angripes. Filmene tar opp et helt alment fenomen, som finnes i alle partier av en viss størrelse. Arbeiderpartiet har ikke monopol på å bruke mennesker i et politisk spill. Arbeiderpartiet er heller ikke det eneste parti der sentrale medlemmer blir presset til å gå på akkord med seg selv. Filmene, som sådan, er et angrep på hele politikervesenet, ikke på enkeltpersoner eller

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN
Glads vei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRA
Ullevålsvn. 1 - Oslo
Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI
Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel
Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82
BERGEN

FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET LIVSFORSIKRINGSELSKAPET
VESTA HYGEA
MED TANKE PÅ FREMTIDEN

spesielle partier. Og det er mye som tyder på at angrepet i høyeste grad er berettiget.

Bjørn Sundquist i rollen som Roar er et relativt ubeskrevet blad, men han leverer en fin prestasjon. Det er i det hele tatt mye godt å si om denne filmen. Temaet er velvalgt og godt, og alle ledd i produksjonstemaet fungerer fint. Skal en sette fingeren på noe, så må det være slutten på historien. Den virker en tanke overspent og malplassert.

Det er pussig at denne filmen ikke ser ut til å ha særlig publikumsappell. Til tross for at handlingen er god, er det lite mennesker på forestillingene. Dette er en film som bør ses og diskuteres, den angår oss alle, på en eller annen måte.

Christian Boe Astrup

SOVIETUNIONEN
Den russisk ortodokse kirke har for første gang gitt kvinner adgang til sine

utdannelseinstitusjoner. Siden begynnelsen av september har 25 kvinner studert ved kirkens nyopprettede musikkole i Leningrad. Etter tre års studier kan kvinner bli kantorer i den ortodokse kirken. De studerende er mellom 18 og 32 år og kommer fra alle kanter av Sovjetunionen. Alle har minimum adgangseksamen til universitetene. I Leningrad skal de studere *musikkteori, sang og teologi*. Kirken støtter dem med stipendier. Allerede i fjor startet en prøveklasse med såpass oppmuntrende resultater, at synoden besluttet å opprette egen skole i tilknytning til det teologiske seminar og akademi i Leningrad.

E.P.S., Geneve

**St. Olav
bør finnes
i ethvert
katolsk hjem!**

En tankevekker

«KRONPRINSEN»

Regissør: Pål Bang-Hansen

Produsent: Egil Monn-Iversen

Hovedrolle: Bjørn Sundquist

Nasjonalitet: Norsk

Manus: Pål Bang-Hansen etter en idé av Bjørn Gunnar Olsen.

«Kronprinsen» er en film om en ung politikers vekst og fall, en film som tar sitt utgangspunkt i norsk politisk hverdag, uten vold og åpen terror, men med en atmosfære der mennesker brukes, hardt og hensynsløst. Vi følger Roar fra han som fersk student inntar hovedstaden, der han raskt gjør seg bemerket i Arbeiderpartiets ungdomsorganisasjon, AUF. Han når toppen som en komet, men blir nødt til å moderere sine radikale anti-NATO-standpunkter for å tekkes moderpartiet. Det er valgår, må vite, og da settes enheten i høysetet. Roar innordner seg partipisken, han vil gjøre nytte for seg, og da er disiplin i rekkene nødvendig.

En dag får styret i AUF, der Roar er formann, et brev med beskjed om at et obskurt amerikansk kontor har bevilget bevegelsen 10.000 dollar. Sty-

ret velger å ta i mot pengene, riktignok under sterk tvil, men bevilgningen er årvisst, og tidligere har ingen styret protestert eller stilt spørsmål. Roar er imidlertid nysgjerrig, og får

bragt på det rene at pengene stammer fra CIA, den utskjelte amerikanske etterretningsorganisasjonen. Roar har i mellomtiden kommet på kant med sitt eget styre, og brevet med de avslørende opplysningene blir stjålet og havner på Dagbladets førsteside. Dette blir begynnelsen til slutten for Roar.

(Forts. s. 15)

Bjørn Sundquist som «Kronprinsen». «Dagbladets førsteside er autentisk, altså ikke laget spesielt for filmen.»

ST. OLAV
Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen, ansv.
Gunnel Vallquist
Aage Hauken O.P.
Sidsel Skovsrud
Ester Mikalsen
Christian Boe Astrup
Ketil Ronessen

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Tlf. 032/53 373.

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller gjennom postkontorene).
Kr. 70,— pr. år.
For halvår kr. 35,—.
Utlandet utenfor Skandinavia kr. 80,— pr. år.
Annonser 10 dager før utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 24 46 780.